

Sivistysvaliokunnalle Suomen Olympiakomitean lausunto valtioneuvoston EU-selontekosta

VIITE: VNS 7/2020 vp Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta

Suomen Olympiakomitea lausuu otsikkoasiassa:

Selonteko viitoittaa Suomen lähivuosien EU-politiikkaa. Selonteko on tiivis ja selkeä esitys EU-politiikasta. Olympiakomitea kuitenkin huomauttaa, että selonteosta on unohtunut täysin liikunnan ja urheilun rooli rakennettaessa kestävämpää unionia. Urheilusektorin osuus EU-maiden bruttokansantuotteesta on EU-komission mukaan yli kaksi prosenttia.

Selonteon mukaan Suomen EU-politiikka lähtee siitä, että unionin toiminta tukee hyvinvointiyhteiskunnan kehittämistä ja kansalaisten hyvinvoinnin vahvistamista. Tämä lähtökohta huomioiden Suomen tulee myös EU-politiikassa pitää esillä liikuntaan ja urheiluun liittyviä asioita. Liikunnan edistäminen on tulevaisuusinvestointi, joka tulisi huomioida laajasti politiikan osa-alueilla.

Liian vähäinen liikkuminen heikentää hyvinvointia ja aiheuttaa yhteiskunnallisia kustannuksia. Suomessa liikkumattomuuden aiheuttamat lisäkustannukset ja tuottavuuden menetykset ovat 3 miljardia euroa vuosittain.¹ Kustannukset kasvavat vuosittain väestön ikääntymisen ja sairastavuuden kasvun takia.

➔ **Liikunnan ja urheilun valtava yhteiskunnallinen merkitys kansanterveydelle ja -taloudelle tulisi huomioida Suomen tulevien vuosien EU-politiikassa.**

Euroopan komission teettämän selvityksen mukaan koronapandemian taloudelliset vaikutukset urheilulle olivat Euroopan Unionissa yli 47 miljardia euroa vuonna 2020.² Tästä Suomen osuus oli 409–477 miljoonaa euroa. Arvion mukaan Suomessa urheilun tuottama osuus bruttokansantuotteeseen pieneni noin 10–12 prosenttia ja urheiluun liittyvä työllisyys vähentyi arviolta 13–15 prosenttia. Taloudelliset vaikutukset ovat osuneet laajasti koko liikunnan kenttään, erityisesti lasten ja nuorten harrastamiseen ja seuratoimintaan.

Liikunta tulisi huomioida aktiivisesti koronakriisin jälkihoidossa. Liikunnan mahdollisuuksia on korostanut myös Yhdistyneet Kansakunnat 1.12.2020 kirjatussa päätöslauselmassaan mm. vahvistamalla näkemyksen liikunnan ja urheilun roolista kestävän kehityksen mahdollistajana sekä kehottamalla jäsenvaltioitaan sisällyttämään liikunta COVID-19 epidemiaa koskeviin elpymissuunnitelmiin.³

EU:n rahoitusmekanismeja hyödynnetään suomalaisen urheilun kehittämisessä laajasti, vaikka parantamisen varaa vielä on. Erasmus+ -ohjelmaan kuuluu myös urheiluohjelma, jonka kautta rahoitetaan liikunta- ja urheiluhankkeita esimerkiksi tasa-arvon, kestävän kehityksen ja edistämiseen.

➔ **Koronapandemian myötä liikunta on kärsinyt merkittävästi: EU lähes 50 miljardia euroa, Suomi lähes puoli miljardia euroa. Liikunnan rahoitus tulisi turvata sekä kansallisesti että EU-tasolla.**

EU-päätöksenteko koskettaa urheilua monella tavoin ja urheilua kehitetään EU:n viitekehityksessä jäsenmaiden ja urheiluorganisaatioiden kesken aktiivisesti. EU:n urheilun neljäs työsuunnitelma (2021–2024) käsittää kolme pilaria: arvot/integriteetti, urheilun sosioekonominen ja ympäristöllinen ulottuvuus, osallistuminen ja terveelliset elämäntavat.

¹ Liikkumattomuuden lasku kasvaa – vähäisen fyysisen aktiivisuuden ja heikon fyysisen kunnan yhteiskunnalliset kustannukset. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 31/2018

² [Mapping study on measuring the economic impact of COVID-19 on the sport sector in the EU](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1) - Publications Office of the EU (europa.eu)

³ A/RES/75/18 Sport as an enabler of sustainable development

Yhteiset arvot: ihmisoikeudet, tasa-arvon edistäminen ja demokratia

Selonteossa todetaan, että Suomi jatkaa vaikuttamista sen puolesta, että EU:n yhteisistä arvoista pidetään unionissa tiukasti kiinni. Yhteisten arvojen noudattamisesta huolehtiminen ja niihin pohjautuvien linjausten tekeminen tukee myös urheilua ja suomalaisten urheilutoimijoiden vaikuttamista kansainvälisessä urheilujärjestelmässä.

Selonteossa korostuvat ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistäminen ovat vahvasti myös suomalaisen liikuntayhteisön agendalla. Esimerkiksi Suomen aloitteesta on tehty Euroopan unionin urheiluministerien allekirjoittama kirje urheiluasioista vastaavalle EU-komissaarille, jossa edellytetään ihmisoikeuksien turvaamista kansainvälisissä urheilutapahtumissa.

Kansainväliseen kilpailujärjestelmään ja sääntöihin perustuen monet yhdenvertaisuuteen liittyvät kysymykset edellyttävät yhteisiä pelisääntöjä Euroopassa ja globaalisti. Tällainen kysymys on mm. sukupuolivähemmistöjen oikeudet urheilussa.

Selonteossa todetaan, että erityistä huomiota tulee kiinnittää kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytysten parantamiseen. Liikuntajärjestöt ovat sekä Euroopassa että Suomessa merkittävä kansalaisyhteiskunnan osa. Liikunnan ja urheilun alueella keskeinen toimintaedellytys on eurooppalaisen urheilumallin turvaaminen, jossa ammattimainen urheilu rakentuu laajan, yleishyödyllisen seuratoiminnan varaan.

Maailman kilpailukykyisin ja sosiaalisesti ehein ilmastoneutraali unioni

Selonteossa todetaan, että ilmastoneutraalisuuden saavuttamiseksi tarvitaan laaja-alaisia talouden rakennetta uudistavia toimia. Nykyisen liikuntapaikkaverkoston ylläpitäminen ja kehittäminen kohti hiilineutraaliutta edellyttää kasvavia julkisia investointeja. Liikuntahallien energiaremonttien ja liikuntapaikkarakentamisen hiilineutraaliuteen pyrkivien ratkaisujen tukeminen osana vihreää siirtymää olisi tarpeellista laajan liikuntapaikkaverkoston kehittämiseksi ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.

Maailman paras koulutus

Selonteossa linjataan, että vahvistuvaa Erasmus+ -ohjelmaa tulee täysimääräisesti hyödyntää koulutuksen, osaamisen ja liikkuvuuden edistämiseksi. Ohjelmasta rahoitetaan myös liikunta- ja urheilusektorin hankkeita. Suomen tulee tukea Erasmus+ -ohjelman jatkuvuutta ja rahoituksen kasvattamista.

Kannustava alue- ja rakennepolitiikka

Liikunta ovat tärkeä työkalu alueellisessa kehityksessä, sosiaalisessa koheesiossa ja terveyden edistämisessä. Suomalaisten saama EU-rahoitus on ollut kasvussa, se on yli kaksinkertaistunut 2000-luvun alkupuolelta. Esimerkiksi vuosina 2014–2016 liikuntaa kehittäviä EU-hankkeita oli yli 640 ja niiden julkinen tuki oli yli 57 miljoonaa euroa. Liikunta tulee pitää jatkossakin mukana EAKR- ja ESR-rahoitusohjelmissa.

Vahva sosiaalinen ulottuvuus, oikeudenmukaisempi työelämä ja vaikuttava terveystaloudellinen politiikka

Liikunnan merkitys työkyvyn ja tuottavuuden edistämisessä on suuri. Liikkumattomuuden kustannuksista merkittävä osa (0,9–3,8 mrd euroa) on tuotannon menetysten kautta muodostuvia tuottavuuskustannuksia. Kehittämispotentiaali on suuri, sillä vain pieni osa suomalaisista täyttää liikuntasuosituksen. Liikunta tulee olla työelämän kehittämisessä keskeinen keino.

Helsingissä 23.3.2021

Mikko Salonen
toimitusjohtaja, Suomen Olympiakomitea